

• szakmai fórum

Feik Csaba

A POLGÁRMESTERI HIVATALOK IRÁNYÍTÁSA ÉS VEZETÉSE, AZ ABBAN KÖZREMŰKÖDŐK FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE¹

A helyi önkormányzatok polgármesteri hivatalai fontos szerepet töltenek be mind az önkormányzati és államigazgatási feladatellátás, illetve önkormányzati adminisztráció, mind pedig – e feladatokkal összefüggésben és azokhoz szorosan kapcsolódva – az önkormányzattal kapcsolatba kerülő ügyfelek ügyeinek intézése, a „köz szolgálata” területén.

Indokolt ezért ezt a szerepkört áttekinteni. Már csak azért is, mert magát az önkormányzati struktúrát sem hagyta változatlanul a közigazgatási reform. Változott a jogszabályi környezet, s változást hozott ezzel összefüggésben – a működésben is – a polgármesteri, jegyzői feladat- és hatáskörök módosulása, a körjegyzőségek megszűnése és a közös önkormányzati hivatalok megalakulása, a polgármesteri munkáltatói jogok bővülése s ezzel párhuzamosan a képviselő-testület munkáltatói jogának megszűnése a jegyző tekintetében.

Természetesen e tanulmány – már terjedelmi okokból sem – arra nem ad lehetőséget, hogy az önkormányzati működés egészét vizsgáljuk. Azt azonban lehetővé teszi, hogy az önkormányzati feladatellátásban, annak előkészítő, szervező, adminisztrációs, illetve végrehajtási szakaszában fontos szerepet játszó polgármesteri hivatalok feladatait megvizsgáljuk.

Annak érdekében viszont – s a tanulmány fő célkitűzése éppen ez –, hogy a helyi önkormányzatok képviselő-testületeinek egyik szerve, a polgármesteri hivatal, illetve közös önkormányzati hivatal irányításával, vezetésével összefüggő feladatokat, hatásköröket megismerjük, szükség van arra, hogy a polgármesteri hivatal szerepkörét, a helyi önkormányzásban elfoglalt helyét is lássuk. Ezért a címben jelölt alábbi tanulmányt ennek ismertetésével kezdem, majd kitérek a hivatal alapvető feladataira, szervezetére, működésére, s természetesen a polgármesternek és a jegyzőnek a hivatal működésével, működtetésével, az önkormányzati, illetve államigazgatási feladatok ellátásával összefüggő feladataira.

• • • • •

1 A tanulmány a „Magyarország helyi önkormányzatai” (szerk.: dr. Feik Csaba; szerzők: Balogh Gábor, dr. Csalló Krisztina, dr. Feik Csaba, dr. Lamperth Mónika, Májerné dr. Tábit Renáta, Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Bp., 2014.) 10–12. fejezetének (szerző: dr. Feik Csaba) felhasználásával készült.

1. A POLGÁRMESTERI HIVATAL, MINT ÖNKORMÁNYZATI SZERV

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) szakít mind a polgármesteri hivatal korábbi szabályozás szerinti „képviselő-testület hivatala” megnevezésével, mind pedig az „egységes hivatalként” való létrehozásának elvével.

A hivatalt az Mötv. *polgármesteri hivatalnak* (illetve, ahol nem polgármesteri hivatal van, ott megyei önkormányzati hivatalnak, főpolgármesteri hivatalnak, közös önkormányzati hivatalnak) nevezi, tekintettel arra, hogy a törvény rendelkezése szerint polgármesteri hivatalon – megfelelő eltérésekkel – a megyei önkormányzati hivatalt és a főpolgármesteri hivatalt, s bizonyos esetekben a közös önkormányzati hivatalt is érteni kell.²

A fővárosban főpolgármesteri hivatal, a fővárosi kerületekben, a városokban, s általános szabály szerint a kétezer főt meghaladó lakosságszámú községekben polgármesteri hivatal működik. Ahol a községek lakosságszáma a kétezer főt nem haladja meg, ott általános szabályként az önkormányzatok közös önkormányzati hivatalt hoznak létre. A megyékben pedig megyei önkormányzati hivatal működik.

A polgármesteri hivatal elnevezését a képviselő-testület a szervezeti és működési szabályzatában (SZMSZ-ében) köteles feltüntetni. Az elnevezés módjára vonatkozóan a törvény rendelkezéseit kell figyelembe venni.³

A polgármesteri hivatalon továbbra is a *képviselő-testület hivatalát is* értenünk kell, ez több törvényi megfogalmazásból is következik.

Egyrészt a hivatal a *képviselő-testület szerve*. Ezt a törvény kimondja akkor, amikor megállapítja, hogy az önkormányzati feladatokat a képviselő-testület és szervei, köztük a polgármesteri hivatal, a megyei önkormányzati hivatal, a közös önkormányzati hivatal látják el.⁴

A képviselő-testület hivatala elnevezést azonban az Mötv. nem, az Alaptörvény és a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) viszont továbbra is használja.

Az Alaptörvény a *képviselő-testület hivatalának* vezetőjéről vagy ügyintézőjéről tesz említést.⁵ A Kttv. azt mondja, hogy a törvény hatálya kiterjed – többek között – „a helyi önkormányzat képviselő-testületének polgármesteri hivatala, közterület-felügyelete, a közös önkormányzati hivatala (a továbbiakban: *képviselő-testület hivatala*) köztisztviselőjének és közszolgálati ügyintézőjének közszolgálati jogviszonyára”.⁶ A Kttv. más helyen is használja a képviselő-testület hivatala megnevezést.⁷

Az, hogy a hivatal a képviselő-testület hivatala, az Mötv-nek abból a szabályozásából is levezethető, amely a hivatal létrehozásának célját, annak általános feladatait rögzíti és kimondja: a *képviselő-testület* polgármesteri hivatalt vagy közös önkormányzati hivatalt *hoz létre*, mégpedig az önkormányzat működésével, valamint a polgármester vagy a jegyző fel-

2 Mötv. 84. § (6) bekezdés.

3 Mötv. 84. §(5) bekezdés.

4 Mötv. 41. § (2) bekezdés.

5 Alaptörvény 34. cikk (3) bekezdés.

6 Kttv. 1. § e) pont.

7 Kttv. 235. § (1), 239. § (2) bekezdés, 257. §.

adat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátására.⁸

A hivatal – bár a törvény már ezt sem mondja így ki – továbbra is egységes tehát abban az értelemben, hogy ellátja mind az *önkormányzati*, mind pedig a polgármester és a jegyző feladat- és hatáskörébe utalt *államigazgatási* (és önkormányzati) feladatokkal kapcsolatos teendőket.

A polgármesteri hivatalt, a közös önkormányzati hivatalt, megyei önkormányzati hivatalt a jegyző, a főpolgármesteri hivatalt a főjegyző vezeti, s e jogosítványa keretében gyakorolja a munkáltatói jogokat a hivatal köztisztviselői és más munkavállalói tekintetében.

2. A POLGÁRMESTERI HIVATAL ALAPVETŐ FELADATAI

A polgármesteri hivatal által ellátott feladatok tekintetében meghatározó jelentősége az Mötv. már említett rendelkezésének van. Eszerint a hivatal tevékenysége tehát egyrészt önkormányzati (az önkormányzat működésével, a polgármester és a jegyző önkormányzati feladat- és hatáskörébe utalt ügyekkel kapcsolatos), másrészt államigazgatási (szintén a polgármester és a jegyző feladat- és hatáskörébe utalt) feladatokat jelent.⁹

Emellett a törvény azt is rögzíti, hogy ezek a feladatok a döntések előkészítésére és végrehajtására korlátozódnak. Azaz a polgármesteri hivatal nem döntéshozó szerve a képviselő-testületnek, a törvény a polgármesteri hivatalt azon szervek között, amelyre önkormányzati hatáskör ruházható, nem sorolja fel.¹⁰ A polgármesteri hivatal tehát önkormányzati hatáskört nem kaphat, még átruházott jogkörben sem.

Önkormányzati feladatot azonban – a törvény szövegéből is következően – kaphat. Sőt megállapítható, hogy a hivatal az a képviselő-testületi szerv, amely az önkormányzati feladatok ellátásában leginkább közreműködik, illetve azokat döntésre előkészíti, és ellátja az azok végrehajtásával kapcsolatos teendőket. A polgármesteri hivatal mint hivatali szervezet hatáskörököt tehát nem gyakorol. Államigazgatási hatásköre sem a hivatalnak, hanem a polgármesternek, s legfőképpen a jegyzőnek van (akikre, mint a képviselő-testület szerveire önkormányzati hatáskörök is átruházhatók).

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004.évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) az államigazgatási szervek, a közigazgatási hatóságok sorában is a polgármestert, illetve a jegyzőt nevesíti,¹¹ nem pedig a polgármesteri hivatalt.

A polgármesteri hivatal jogállását tekintve tehát egyrészt *önkormányzati szerv*, a képviselő-testület szerve. Emellett az államháztartás önkormányzati alrendszerébe tartozó helyi önkormányzati *költségvetési szerv*.¹²

8 Mötv. 84. § (1) bekezdés.

9 Mötv. 84. § (1) bekezdés.

10 Mötv. 41. § (3) bekezdés.

11 Ket. 12. § (3) bekezdés c), d) pont.

12 Áht. 3. § (3) bekezdés e) pont.

Az Möt. tartalmazza a polgármesteri hivatal létrehozására vonatkozó *jogszabályi kötelezettséget* is akkor, amikor úgy rendelkezik, hogy a képviselő-testület hivaltal hoz létre. Ennek ellérére, illetve emellett jogszabályi kötelezettség a hivatal külön *alapító okirat* elfogadásával történő megalapítása. Ahogyan az Áht. e kötelezettséget megfogalmazza: helyi önkormányzati költségvetési szerv esetén a *helyi önkormányzat, mint alapító szerv*, közös önkormányzati hivatal esetén az érintett helyi önkormányzatok jogosultak (és persze kötelesek) a hivatal megalapítására.¹³

Az alapító szerv jogkörével a képviselő-testület rendelkezik.¹⁴ E hatáskörét a képviselő-testület nem ruházhatja át.¹⁵ A képviselő-testület azonban nemcsak az alapítói jogokkal rendelkezik, hanem *irányító szerve* az általa létrehozott költségvetési szervezeteknek, így a polgármesteri hivatalnak is. E jogkör közös önkormányzati hivatal esetén a hivatal székhelye szerinti önkormányzat képviselő-testületét illeti meg. Az irányító szerv vezetői jogkörével a polgármester – közös önkormányzati hivatal esetén a székhely szerinti polgármester – rendelkezik. (Ez összhangban van nemcsak a polgármester képviselő-testület elnökekénti meghatározásával, de a később említendő, hivaltal irányító jogkörével is.)

A költségvetési szerv (képviseelő-testület általi) irányítása a polgármesteri hivatal vonatkozásában a következő hatáskörök gyakorlásának jogát jelenti:

- a polgármesteri hivatal alapító okiratának kiadása, szervezeti és működési szabályzatának jóváhagyása, átalakítása és megszüntetése;
- a bevételi és kiadási előirányzatokkal való gazdálkodás rendszeres figyelemmel kísérése, a végrehajtás, illetve a közfeladatok meg nem valósításának veszélye esetén a jogszabályban meghatározott szükséges intézkedések megtétele;
- a polgármesteri hivatal általi közfeladatok ellátására vonatkozó és az erőforrásokkal való szabályszerű és hatékony gazdálkodáshoz szükséges követelmények érvényesítése, számonkérése, ellenőrzése;
- határozathozatal feladat elvégzésére vagy mulasztás pótlására;
- jelentéstételre vagy beszámolóra való kötelezés (ez utóbbi az irányító szerv vezetőjének jogköre).¹⁶

A polgármesteri hivatal (mint költségvetési szerv) olyan jogi személy, amely *közfeladatok* ellátására jön tehát létre. A közfeladatok ellátása jelenti egyrészt a *helyi közügyek* körét – ideértve a kötelező és az önként vállalt önkormányzati feladatokat is – másrészt a *helyi közhatalmi* – elsősorban hatósági jogkörökből adódó – feladatokat.

3. A POLGÁRMESTERI HIVATAL SZERVEZETE, MŰKÖDÉSE

A polgármesteri hivatal mint költségvetési szerv irányítási jogai közé tartozik a fent említett felsorolás szerint az alapító okirat elfogadása, melyet – mint említettem – a képviselő-testület gyakorol.

13 Áht. 8. § (1) bekezdés b) pont.

14 Möt. 84. § (1) bekezdés.

15 Möt. 42. § 2. és 7. pont.

16 Áht. 9. § (1) bekezdés.

Az irányítási jogkörök közé tartozik a polgármesteri hivatal szervezeti és működési szabályzatának, azaz – többek között – a feladatok ellátása részletes belső rendjének és módjának jóváhagyása, illetve a szervezet, működés módosítása, átalakítása is.¹⁷

Ide tartozik továbbá a polgármester által – a jegyző javaslatára – a képviselő-testület elé benyújtott előterjesztés is a hivatal belső szervezeti tagozódásáról, létszámáról, munkarendjének, ügyfélfogadási rendjének meghatározásáról,¹⁸ amely szintén a polgármesteri hivatal szervezeti és működési szabályzatának része.

A helyi önkormányzat és költségvetési szervei bevételeivel és kiadásaival kapcsolatban a tervezési, gazdálkodási, ellenőrzési, finanszírozási, adatszolgáltatási és beszámolási feladatok ellátásáról a hivatal gondoskodik.

Hasonló feladatellátási kötelezettség érvényesül a helyi nemzetiségi önkormányzat gazdálkodása tekintetében az annak székhelye szerinti helyi önkormányzat polgármesteri hivatala részéről. Azaz: a helyi nemzetiségi önkormányzat bevételeivel és kiadásaival kapcsolatban a tervezési, gazdálkodási, ellenőrzési, finanszírozási, adatszolgáltatási és beszámolási feladatok ellátásáról a helyi nemzetiségi önkormányzat székhelye szerinti önkormányzat polgármesteri hivatala gondoskodik.¹⁹

4. A POLGÁRMESTERI HIVATAL IRÁNYÍTÁSA ÉS VEZETÉSE

A polgármesteri hivatallal kapcsolatban sokszor idézett szabály szerint a hivatalt a polgármester irányítja, a jegyző pedig vezeti. Ez az egyszerűnek tűnő megfogalmazás azonban tartalmát tekintve jóval összetettebb ennél. Az Möt. ugyanis – amikor polgármesteri irányításról és jegyzői vezetésről beszél – más értelemben, illetve részben más értelemben használja az irányítás és vezetés fogalmait, mint általában a vezetéstudomány.

Az Möt. fogalomhasználatában a polgármesteri irányítás a következőt jelenti: a polgármester a képviselő-testület döntései szerint és saját hatáskörében irányítja a hivatalt.²⁰ Vagyis az irányítás a képviselő-testület döntései szerint – tehát önkormányzati jogkörben – illetőleg a polgármester saját hatáskörében történik, amely elsősorban szintén önkormányzati jogkör, kivételesen államigazgatási hatáskör. Látható tehát, hogy a polgármesteri hivatalra vonatkozó irányítási jog főként az önkormányzati jogkörökre vonatkozik, s így elsősorban a hivatal önkormányzati feladatainak meghatározását jelenti, mégpedig a jegyző javaslatának figyelembevételével. Ezek azok a feladatok, amelyeket az Möt.-nek ugyanez a §-a konkrétan is megfogalmaz: a polgármester a jegyző javaslatának figyelembevételével meghatározza a hivatal feladatait az önkormányzat munkájának szervezésében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában.²¹ Ugyanez a polgármesteri irányítás köszön vissza a jegyző feladatainál,

17 Áht. 9. § (1) bekezdés a) pont.

18 Möt. 67. § d) pont.

19 Áht. 27. § (1), (2) bekezdés.

20 Möt. 67. § a) pont.

21 Möt. 67. § b) pont.

amikor a törvény rögzíti, hogy a jegyző gondoskodik az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatok ellátásáról, nyilvánvalóan a polgármester által meghatározottak szerint.²²

A polgármester az önkormányzati, valamint az államigazgatási feladatait, hatásköreit a polgármesteri hivatal közreműködésével látja el. Az e feladatok elvégzésében közreműködő hivatalt – ahogy említettem – a jegyző vezeti.²³ Ez a vezetői jogkör azt jelenti, hogy – az egyéb, törvényben rögzített jogosítványokon túlmenően – a konkrét munkaszervezési utasításokat, feladatokat a jegyző határozza meg a hivatal köztisztviselői és más alkalmazottai részére és – mint láttuk – gyakorolja felettük a munkáltatói jogokat.

5. A KÖZÖS ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL

A közös önkormányzati hivatal is a képviselő-testület szerve. Nézzük azonban, hogy hol jön (jöhet) létre közös önkormányzati hivatal, és mitől „közös” ez a hivatal.

A törvény szerint közös önkormányzati hivatalt hoznak létre azok a *járáson belüli községi* önkormányzatok, amelyek közigazgatási területét legfeljebb egy település közigazgatási területe választja el egymástól és a községek lakosság száma *nem haladja meg a kétezer főt*.²⁴ Ha e feltételek, illetve körülmények fennállnak, a közös önkormányzati hivatal létrehozása *kötelező*. E rendelkezés szerint a közös önkormányzati hivatal létrehozására *csak járáson belül* kerülhet sor, a járás, mint közigazgatási illetékességi terület határát az nem lépheti túl. Emellett a törvény fenti rendelkezése értelmében – az általános szabály szerint – a közös önkormányzati hivatalnak *csak községek* lehetnek a tagjai. E községek egymással határosak, illetve a községek közigazgatási területét legfeljebb egy *település* (tehát nem feltétlenül község) választja el. További feltétel, hogy a községek lakosság száma maximum kétezer fő. Ez a maximum nyilvánvalóan községenként értendő.

Ha kétséges lenne a lakosság szám községenkénti értelmezése, az idézett bekezdés következő mondata egyértelművé teszi: a kétezer fő lakosság számot *meghaladó település* is tartozhat közös önkormányzati hivatalhoz. Vagyis kivételesen – de nem kötelezően – tagja lehet a közös önkormányzati hivatalt megalakító önkormányzatoknak a kétezer fő feletti lakosság számú település is. *Település*, azaz nemcsak község, hanem város is.

A lakosság határ (a kétezer fő) községenkénti értelmezésének újabb bizonyítéka a törvény következő bekezdése: a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települések *összlakosság száma legalább kétezer fő*. Ennél *kevesebb* is lehet a lakosság szám, ez esetben azonban a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó *települések száma legalább hét*.²⁵

Abból, hogy a kétezer fő lakosság számot meghaladó *település* is tagja lehet a közös önkormányzati hivatalnak, látható, hogy az város is lehet. Ha ez a település város, akkor a fent említett összlakosság számra vonatkozó követelményt nem kell alkalmazni, illetőleg ez esetben a közös önkormányzati hivatal székhelye a város. Egyéb esetekben – azaz az általános esetek-

22 Möt. 81. § (3) bekezdés c) pont.

23 Möt. 81. § (1) bekezdés.

24 Möt. 85. § (1) bekezdés.

25 Möt. 85. § (2) bekezdés.

ben – a székhelytelepülést a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó önkormányzatok képviselő-testületei határozzák meg.²⁶

Előfordulhat az az eset, hogy a járason belüli, kétezer fő lakosságszámot meg nem haladó községnek nincs olyan szomszédos vagy egy település közigazgatási területe által elválasztott olyan társközsége, amellyel a közös önkormányzati hivatal meg tudná alapítani. Erre az esetre rendelkezik úgy a törvény, hogy a város, illetve a kétezer főt meghaladó lakosság-számú település önkormányzatának képviselő-testülete nem tagadhatja meg a közös önkormányzati hivatal létrehozását, ha azt a *vele határos* település kezdeményezi.²⁷ Az erről szóló megállapodás megkötése a kormányhivatal vezetőjének jóváhagyásával megtagadható. A jóváhagyásról vagy annak megtagadásáról szóló döntés ellen az érintett önkormányzat képviselő-testülete – jogszabálysértésre való hivatkozással – a törvényszékhez fordulhat.²⁸

Ha a közös önkormányzati hivatalt létrehozni kívánó településeken élő nemzetiségeknek a népszámlálás során regisztrált aránya településenként és nemzetiségenként eléri a húsz százalékot, valamint a települések összlakosság-száma meghaladja az 1500 főt, vagy a közös hivatalhoz tartozni kívánó önkormányzatok száma legalább öt, akkor a törvény kivételes szabály alkalmazását teszi lehetővé. Ilyen esetekben a települési önkormányzatok képviselő-testületei mindegyikének azonos tartalmú és minősített többséggel elfogadott döntésével – amennyiben az érintett települések történelmi, gazdasági, kulturális hagyományai azt indokoltá teszik –, a helyi önkormányzatokért felelős miniszter jóváhagyása alapján, az általa meghatározottak szerint a közös önkormányzati hivatal létrehozása során eltérhetnek a községenként meghatározott minimum kétezer fős lakosság-számra és a közös hivatal legalább hét település általi létrehozására vonatkozó általános törvényi előírástól.²⁹

Fontos – ide tartozó – szabály, hogy társult képviselő-testület alakítása esetén a képviselő-testületek szintén közös önkormányzati hivatalt hoznak létre és tartanak fenn. Itt a törvény nem szól a lakosság-számról, hanem a közös önkormányzati hivatal megalakítása esetén feltevésként írja elő a közös önkormányzati hivatal fenntartását.³⁰

6. A MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL

A megyei önkormányzatok esetében a megyei közgyűlés megyei önkormányzati hivatalt hoz létre.³¹ A törvény rögzíti, hogy polgármesteri hivatalon a megyei önkormányzati hivatalt (és a főpolgármesteri hivatalt) is érteni kell.³²

Mindebből következően – értelemszerűen – a megyei önkormányzati hivatalt, amely a megyei önkormányzat képviselő-testületének, azaz a közgyűlésnek a szerve, a közgyűlés szintén a megyei önkormányzat működésével, valamint a közgyűlés elnöke vagy a jegyző

26 Möt. 85. § (2a), (4) bekezdés.

27 Möt. 85. § (7) bekezdés.

28 Möt. 85. § (7a) bekezdés.

29 Möt. 85. § (10) bekezdés.

30 Möt. 56. § (2) bekezdés.

31 Möt. 84. § (3) bekezdés.

32 Möt. 84. § (6) bekezdés.

feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátására hozza létre a polgármesteri hivatal létrehozására vonatkozó szabályok szerint.

A megyei önkormányzat hivatalának törvényben meghatározott irányítási feladatait a megyei közgyűlés elnöke, míg a hivatal vezetését a megyei jegyző látja el.

7. A POLGÁRMESTER JOGÁLLÁSA

A polgármesteri hivatalokra vonatkozó fenti szabályok ismertetésénél már több helyen utaltam a polgármester irányító szerepkörére. E szerepkört azonban szintén a polgármesteri jogállás összetettségében érdemes tanulmányozni.

Ha a polgármester jogállásáról, feladat- és hatásköréről beszélünk, ez esetben az erre vonatkozó szabályok vonatkoznak nemcsak a (községi, városi, járásszékhely városi, megyei jogú városi, fővárosi kerületi) polgármesterre, hanem – a törvényben meghatározott eltérésekkel – a fővárosi főpolgármesterre és a megyei közgyűlés elnökére is.

A polgármester jogállását, feladat- és hatáskörét alapvetően az Mötv. határozza meg.

A polgármester a megválasztását követően esküt tesz a képviselő-testület előtt és erről okmányt ír alá.³³ Jogai és kötelezettségei a megválasztásával keletkeznek, és a megbízásának megszűnésével szűnnek meg. Megválasztásával a törvény erejénél fogva a *képviselő-testület tagjává* válik, a képviselő-testület határozatképessége, döntéshozatala, működése szempontjából települési képviselőnek kell őt tekinteni.³⁴ A polgármester azonban nemcsak tagja a képviselő-testületnek, hanem vezeti is azt.³⁵ Ezt lényegében megismétli az Mötv.-nek az a rendelkezése, miszerint a képviselő-testület elnöke a polgármester, továbbá, hogy a képviselő-testületet a polgármester képviseli.³⁶ Mindez azt is jelenti, hogy a polgármester a képviselő-testület – és az önkormányzat, mint jogi személy – törvényes képviselője.

A polgármester nem csupán elnöke és tagja a képviselő-testületnek, hanem a *képviselő-testület egyik szerve* is. A polgármester tehát egyszemélyes önkormányzati szerv, aki egyben képviseli az önkormányzat legfőbb szervét, a választott képviselőkből álló képviselő-testületet.

Megállapítható tehát, hogy a polgármester az önkormányzat elsőszámú tisztségviselője, aki tisztségét *főállásban* vagy *társadalmi megbízásban* látja el.

Főállású a polgármester, ha főállású polgármesterként választották meg, vagy a képviselő-testület – a szervezeti és működési szabályzat egyidejű módosításával – a társadalmi megbízatást a polgármester egyetértésével főállásúra változtatja.

Társadalmi megbízatású a polgármester, ha társadalmi megbízatású polgármesterként választották meg, vagy a képviselő-testület – a polgármester egyetértésével és a szervezeti és működési szabályzat módosításával – a főállású megbízatást társadalmi megbízatásúra vál-

33 Mötv. 63. §.

34 Mötv. 66. §.

35 Alaptörvény 33. cikk (2) bekezdés.

36 Mötv. 65. §.

toztatja. A képviselő-testület azonban a polgármesteri megbíztás időtartamán belül csak egy alkalommal dönthet a polgármesteri tisztség betöltésének módja megváltoztatásáról.

A képviselő-testület és a főállású polgármester között sajátos közszolgálati jogviszony jön létre. Ez a jogviszony a polgármester megválasztásával, illetve a társadalmi megbíztás főállásra változtatása napjával jön létre.

A főállású polgármester vonatkozásában a munkáltatói jogkört a képviselő-testület gyakorolja. Ez a munkáltatói jogkör azonban szintén sajátos és tulajdonképpen nem teljes körű. A polgármester foglalkoztatási jogviszonyát ugyanis nem a munkáltatói jogkört gyakorló képviselő-testület hozza létre, hanem az a helyi választópolgárok közvetlen választása eredményeként keletkezik. Azaz a polgármester sajátos közszolgálati jogviszonya a megválasztásával egyidejűleg, a törvény erejénél fogva jön létre.

A társadalmi megbíztású polgármester esetében a képviselő-testület és a polgármester között ez a munkajogi – sajátos közszolgálati – jogviszony nem jön létre, azaz a társadalmi megbíztású polgármester vonatkozásában a képviselő-testület nem gyakorol munkáltatói jogkört. A munkáltatói jogkör sajátossága a polgármester, illetve az alpolgármester díjazásában is érvényesül, mivel ezt sem a munkáltatói jogkör gyakorlója állapítja meg.³⁷

8. A POLGÁRMESTER FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

A polgármester önkormányzati feladatainak ellátásában kiemelt helyen szerepelnek a képviselő-testülettel, a bizottságokkal kapcsolatos teendők; a polgármesteri szerepkörből adódóan meghatározóak a lakossághoz, a településhez kapcsolódó feladatok; továbbá fontos elvárások fogalmazódnak meg a polgármesterrel szemben a gazdálkodással és a polgármesteri hivatallal összefüggő jogosítványok és kötelezettségek gyakorlásával kapcsolatban is.

8.1. A képviselő-testület működésével összefüggő feladat- és hatáskörök

A képviselő-testület elnökének, a polgármesternek a képviselő-testület üléseivel kapcsolatban meghatározó a szerepe. A törvény külön is kiemeli a képviselő-testület működésével összefüggő feladatok közül *az ülés összehívását és vezetését*.³⁸ E két feladat azonban számos olyan tevékenységet jelent, amely – mint előkészítő, döntéshozatali, illetve végrehajtási feladat – az önkormányzat szervezeti és működési szabályzatában kerül részletezésre és konkretizálásra.

E tevékenységi körben a polgármester feladat- és hatásköre többek között:

- a képviselő-testület működési feltételeinek megteremtése, munkájának megszervezése;
- a képviselő-testületi ülések előkészítése (e feladatot a polgármester a jegyző és a polgármesteri hivatal közreműködésével látja el);
- az ülések összehívása;

³⁷ Hatályos a 2014. évi általános önkormányzati választások napjától.

³⁸ Mőtv. 45. §, 65. §.

- az ülések vezetése;
- válaszadás a hozzá érkezett, felvilágosítás iránti kérésekre;
- az ülések rendjének biztosítása;
- az ülések berekesztése, illetve a következő ülés (várható) időpontjának, tervezett napirendjeinek bejelentése;
- a képviselő-testületi ülések jegyzőkönyveinek és az önkormányzati rendeleteknek az aláírása;
- a képviselő-testület döntései végrehajtásának és a végrehajtás ellenőrzésének koordinálása;
- ha a képviselő-testület döntését az önkormányzat érdekeit sértőnek tartja, ugyanazon ügyben egy alkalommal kezdeményezheti az ismételt tárgyalást (kivéve: a feloszlásról és a polgármester elleni kereset benyújtásáról szóló döntést);³⁹
- (A kezdeményezést, az ülést követő három napon belül nyújthatja be, amelyről a képviselő-testület a benyújtás napjától számított tizenöt napon belül minősített többséggel dönt. Ezt követően a hozott döntést végre kell hajtani.);
- amennyiben a képviselő-testület – határozatképtelenség vagy a határozathozatal hiánya miatt – két egymást követő alkalommal ugyanazon ügyben nem hozott döntést, a polgármester a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott ügyekben – a képviselő-testület hatáskörébe tartozó át nem ruházható ügyek kivételével – döntést hozhat. A polgármester a döntésről a képviselő-testületet a következő ülésen tájékoztatja.⁴⁰
- a képviselő-testület utólagos tájékoztatása mellett – a képviselő-testület hatáskörébe tartozó át nem ruházható ügyek kivételével – dönthet a két ülés közötti időszakban felmerülő halaszthatatlan – a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott –, a képviselő-testület hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben.⁴¹
- segíti a képviselők, a tanácsnokok munkáját;
- ellátja a képviselő-testület által a polgármesterre átruházott feladatokat, gyakorolja a képviselő-testület által átruházott hatásköröket;
- képviseli a képviselő-testületet.

8.2. A bizottságokkal kapcsolatos feladat- és hatáskörök

A polgármester a törvényben a bizottságok tevékenységével kapcsolatban több fontos, önálló hatáskört is kapott. Így – többek között – a polgármester:

- előterjesztésére a képviselő-testület az alakuló vagy az azt követő ülésén köteles megválasztani a törvény által kötelezően létrehozandó és a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott bizottságait;

³⁹ Möt. 68. § (1) bekezdés.

⁴⁰ Möt. 68. § (2) bekezdés.

⁴¹ Möt. 68. § (3) bekezdés.

- előterjesztésére a képviselő-testület a bizottság személyi összetételét, létszámát bármikor megváltoztathatja, a kötelezően létrehozandó bizottság kivételével a bizottságot megszüntetheti;⁴²
- indítványára a bizottságot össze kell hívni (az indítvány kézhezvételétől számított nyolc napon belül);⁴³
- összehangolja a bizottságok működését, illetve a bizottságok és a képviselő-testület működését;
- közreműködik, illetve segítséget nyújt a bizottságok üléseinek előkészítésében, a bizottsági döntések végrehajtásában;
- javaslatot tehet a bizottság részére önkormányzati ügyek megtárgyalására (véleményezésére), azok képviselő-testület elé terjesztésére;
- felfüggesztheti a bizottság, a részönkormányzat testülete döntésének a végrehajtását, ha az ellentétes a képviselő-testület határozatával, vagy sérti az önkormányzat érdekeit (a felfüggesztett döntésről a képviselő-testület a következő ülésen dönt.);⁴⁴
- a költségvetési rendelet tervezetét véleményezteti a képviselő-testület bizottságaival.

8.3. A polgármesteri hivatallal összefüggő feladat- és hatáskörök

A polgármester a feladatait, hatásköreit – legyenek azok akár önkormányzati, akár államigazgatási feladat- és hatáskörök – a polgármesteri hivatal közreműködésével látja el. E munkáját segíti a polgármesteri hivatal köztisztviselőkből álló szakapparátusa, amely a jegyző vezetésével támogatja a polgármester feladatainak ellátását. A törvény a feladatok felsorolását megelőzően rögzíti, hogy a polgármester egyik kiemelt feladatát jelenti a képviselő-testület szervének, a polgármesteri hivatalnak, illetve a közös önkormányzati hivatalnak az irányítása.⁴⁵ Ez az irányítás kétfelé ágazik: a polgármester egyrészt a képviselő-testület döntései szerint, másrészt saját hatáskörében irányítja a hivatalt. A polgármesternek ez az irányító tevékenysége a hivatali szakapparátus tekintetében nem közvetlenül érvényesül, hanem a jegyző – mint a hivatal vezetője – közreműködésével.

E tevékenységi körében polgármester:

- a jegyző javaslatainak figyelembevételével meghatározza a hivatal feladatait az önkormányzat munkájának szervezésében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában;
- dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben, hatósági hatáskörökben; egyes hatásköreinek a gyakorlását átruházhatja az alpolgármesterre, a jegyzőre, a polgármesteri hivatal, közös önkormányzati hivatal ügyintézőjére;

42 Möt. 58. § (2) bekezdés

43 Möt. 61. § (1) bekezdés

44 Möt. 61. § (2) bekezdés

45 Möt. 67. § a) pont.

- a jegyző javaslatára előterjesztést nyújt be a képviselő-testületnek a hivatal belső szervezeti tagozódásának, létszámának, munkarendjének, valamint ügyfélfogadási rendjének meghatározására;
- a hatáskörébe tartozó ügyekben szabályozza a kiadmányozás rendjét;
- gyakorolja a munkáltatói jogokat a jegyző tekintetében;
- gyakorolja az alapvető munkáltatói jogokat az aljegyző tekintetében;
- gyakorolja az egyéb munkáltatói jogokat az alpolgármester, az önkormányzati intézményvezetők tekintetében⁴⁶ (természetesen az alpolgármester esetében ez csak ott érvényesül, ahol az alpolgármester főállásban tölti be tisztségét.)

A polgármester munkáltatói jogkörével kapcsolatban érdemes megemlíteni: a törvény értelmében *egyéb munkáltatói jogkörbe* tartozik a kinevezésen, vezetői megbízáson, felmentésen, vezetői megbízás visszavonásán, az összeférhetlenség megállapításán, a fegyelmi eljárás megindításán, a fegyelmi büntetés kiszabásán kívül *minden egyéb* munkáltatói jog.⁴⁷ Az alpolgármester esetében ez speciálisan érvényesül, mivel választásról és megbízás visszavonásáról (nem kinevezésről és felmentésről) beszélünk, illetőleg a fegyelmi jogkör, mint alapvető munkáltatói jog teljes körűen csak a főállású alpolgármester esetében érvényesülhet.

Ami *nem egyéb* munkáltatói jogkör, az az *alapvető munkáltatói jogok* körébe tartozik.

Itt kell azt is megjegyezni, hogy a Kttv. is meghatározza, hogy mi tartozik az alapvető munkáltatói jogok közé. Eszerint: alapvető munkáltatói jog a kinevezés, jogviszony megszüntetése, áthelyezés, fegyelmi és kártérítési eljárás megindítása, fegyelmi büntetés, kártérítés, összeférhetlenség megállapítása, kinevezés tartalmának módosítása.⁴⁸ Minthogy minden más az egyéb munkáltatói jogok körébe tartozik, és mivel a köztisztviselőkre (a jegyzőre és az aljegyzőre is) a Kttv. rendelkezéseit – a törvényben meghatározott eltérésekkel – alkalmazni kell, ezért a munkáltatói jogkör fenti két értelmezése közül a Kttv. – tágabban megfogalmazott – rendelkezéseit alkalmazni kell.

8.4. Gazdálkodási feladat- és hatáskörök

Az önkormányzat gazdálkodásának biztonságáért felelős képviselő-testület feladata meghozni év közben azokat a – költségvetést érintő – döntéseket (költségvetési rendelet és módosításai), melyek alapján a polgármester gondoskodik a gazdálkodási feladatok ellátásáról.

Ennek érdekében a polgármester:

- a képviselő-testület elé terjeszti a költségvetési rendelet és módosításai tervezetét, a költségvetési előirányzatok megalapozását szolgáló egyéb rendeletek tervezeteit, a költségvetés végrehajtásáról szóló beszámoló tervezetét, szükség esetén az átmeneti gazdálkodásról szóló rendelet tervezetét;
- gondoskodik az önkormányzat költségvetésének végrehajtásáról;

46 Möt. 67. § b)–g) pont.

47 Möt. 19. § b) pont.

48 Kttv. 6. § 1. pont.

- a képviselő-testület elé terjeszti az éves pénzügyi ellenőrzési tervet és – a zárszámadási rendelet-tervezettel egyidejűleg – az éves pénzügyi ellenőrzési jelentést;
- folyamatosan tájékoztatja a képviselő-testületet az évközi gazdálkodásról, a költségvetési előirányzatok alakulásáról, a költségvetés egyensúlyi helyzetéről;
- a helyi önkormányzat nevében kötelezettséget vállalhat, erre más személyt is felhatalmazhat;
- felelős az önkormányzat gazdálkodásának szabályszerűségéért;
- a képviselő-testület elé terjeszti a gazdasági program, fejlesztési terv tervezetét.

8.5. A lakossággal, a település önszerveződő közösségeivel kapcsolatos feladat- és hatáskörök

A polgármester a település első számú tisztségviselője, akire fontos feladatok hárulnak a lakossággal és a településen működő szervezetekkel való kapcsolattartás területén.

A polgármester többek között:

- biztosítja a képviselő-testületi ülések nyilvánosságát, ezzel összefüggésben az állampolgárok üléseken való részvételének, az üléseken tárgyalt napirendek előterjesztési, a jegyzőkönyvek és a döntések megismerhetőségének lehetőségét;
- meghirdeti és vezeti a közmeghallgatásokat;
- megszervezi és vezeti a lakossági fórumokat;
- meghívja – a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott – önszerveződő közösségek képviselőit a képviselő-testület üléseire, elősegíti a velük való együttműködést;
- rendszeres időközönként fogadóórát tart annak érdekében, hogy a település lakói, az ügyfelek közvetlenül, a polgármesterrel személyesen is találkozhassanak meg kéréseiket, panaszukat.

8.6. A polgármester egyéb feladatai

A képviselő-testület által megalkotott SZMSZ a legtöbb esetben mellékleteiben sorolja fel a képviselő-testület szervei – így a polgármester – feladat- és hatásköreit.

A polgármester SZMSZ által nevesített egyéb feladatai például a következők lehetnek:

- a település fejlődésének elősegítése;
- a helyi közszolgáltatásokról való gondoskodás és annak figyelemmel kísérése;
- az önkormányzat vagyonának megőrzése és gyarapítása;
- az önkormányzat gazdálkodásának menedzselése;
- a demokratikus helyi hatalomgyakorlás megvalósulásának és a helyi közakarat érvényesülésének elősegítése;
- a lakosság önszerveződő közösségeinek támogatása, hatékony együttműködési formák kialakítása;
- kapcsolattartás a helyi szervezetek vezetőivel;
- az önkormányzati intézmények működésének ellenőrzése, segítése;
- kapcsolattartás a sajtó képviselőivel;

- az önkormányzati érdekek képviselete;
- az önkormányzat társulási kapcsolataiban az önkormányzat képviselete;
- a település testvérvárosi kapcsolatainak ápolása.

9. AZ ALPOLGÁRMESTER

9.1. Az alpolgármester jogállása

A polgármester, a megyei közgyűlés elnöke, a főpolgármester jogállására vonatkozó szabályokat az alpolgármesterre, a megyei közgyűlés alelnökére és a főpolgármester-helyettesre is megfelelően alkalmazni kell.⁴⁹

Ezúttal is érdemes azt is megemlíteni, hogy amikor alpolgármesterről beszélünk, akkor a rá vonatkozó szabályokat – a törvényben meghatározott eltérésekkel – a főváros főpolgármester-helyetteseire és a megyei közgyűlés alelnökeire is alkalmazni kell.

A törvény rögzíti, hogy a képviselő-testület a polgármester javaslatára, titkos szavazással, minősített többséggel a polgármester helyettesítésére, munkájának segítésére egy alpolgármestert választ, illetve több alpolgármestert választhat. A képviselő-testület legalább egy alpolgármestert saját tagjai közül választ meg. Az alpolgármester jogai és kötelezettségei a megválasztásával keletkeznek és a megbízatása megszűnésével szűnnek meg. Alpolgármester tehát nemcsak a képviselő-testület tagjai közül választható. Ha azonban csak egy alpolgármestert választ a képviselő-testület, az csak képviselő lehet.

Az alpolgármester a polgármester irányításával látja el feladatait. Több alpolgármester esetén a polgármester bízta meg általános helyettesét.

Az alpolgármesteri tisztség főállásban is ellátható. A főállású alpolgármester foglalkoztatási jogviszonya a helyi önkormányzat képviselő-testületének a tisztség főállásban történő betöltéséről szóló döntését követően, az alpolgármester megválasztásával jön létre.

Társadalmi megbízatású polgármesteri tisztség esetén azonban az alpolgármesteri tisztség is csak társadalmi megbízatásban tölthető be.

Az a alpolgármester, akit nem a képviselő-testület tagjai közül választottak, nem tagja a képviselő-testületnek, a polgármestert a képviselő-testület elnökeként nem helyettesítheti, de a képviselő-testület ülésein tanácskozási joggal részt vehet. A nem a képviselő-testület tagjai közül választott alpolgármester jogállására egyebekben a képviselő-testület tagjai közül választott alpolgármesterre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

9.2 Az alpolgármester feladatai

Az alpolgármestert, illetve alpolgármestereket a képviselő-testület kettős feladat ellátására, egyrészt a polgármester helyettesítésére, másrészt munkájának a segítésére választja.⁵⁰

⁴⁹ Mötv. 79. § (2) bekezdés.

⁵⁰ Mötv. 74. § (1) bekezdés.

A helyettesítés jelenti egyrészt azt, hogy a polgármester akadályoztatása, illetve távolléte esetén az alpolgármester ellátja a polgármester feladatait, gyakorolja hatásköreit. Ugyanez a helyzet abban az esetben, ha a polgármesteri tisztség megüresedik (pl. a polgármester lemond tisztségéről). Hangsúlyozni kell: az alpolgármesterre képviselő-testületi hatáskör nem ruházható, a helyettesítés esetén azonban az alpolgármester polgármesteri jogkörben, a polgármester helyett jár el. A helyettesítés másrészt azt is jelenti, hogy az alpolgármester megbízás alapján képviselheti a polgármestert, illetve – ha önkormányzati képviselő – a képviselő-testületet is. Ez a képviselőlet azonban eseti jellegű és minden alkalommal a polgármester általi meghatalmazáson, illetve képviselő-testületi határozaton alapulhat.

Az alpolgármester megválasztása nemcsak a helyettesítési feladatokat, hanem a polgármester munkájának segítését is szolgálja: nevezetesen azt, hogy a polgármester a feladatait megoszthatja önmaga és az alpolgármester(ek) között. A polgármester határozza meg az alpolgármester(ek) feladatait, több alpolgármester esetén kijelöli az őt általánosan helyettesítő alpolgármestert.

Az alpolgármester a feladatait teljes egészében a polgármester irányításával látja el.⁵¹ Ez az irányítási jogkör azt jelenti, hogy a polgármester meghatározhatja az alpolgármester által ellátandó feladatokat, amely lehet akár egy feladatkör folyamatos ellátása, de irányulhat egy-egy konkrét feladat elvégzésére, avagy a polgármester meghatalmazásában megjelölt ügy képviselőtére is. A képviselő-testület az alpolgármester feladatainak meghatározására nem jogosult.

10. A JEGYZŐ JOGÁLLÁSA

A polgármesteri hivatal vezetése – mint ahogy fent már utaltam rá – a jegyző hatásköre. Nézzük meg részletesebben is azt, hogy ez a vezetői jogosítvány mit tartalmaz. Ennek érdekében – a feni elvet követve – mindezt a jegyző jogállásának, feladat- és hatáskörének ismeretével, annak összefüggéseiben mutatom be.

A jegyző magyar közigazgatásban betöltött szerepét lényegében már a kezdetektől – a XVII–XVIII. századtól – bizonyos kettősség jellemezte. Ez abból adódott, s adódik tulajdonképpen ma is, hogy a jegyző – a magyar közigazgatás egyik fontos szereplőjeként – egyrészt a település helyi tisztségviselője, a *helyi önkormányzat képviselő-testületének egyik szerve*. Másrészt az állami közigazgatás „végvárákra kihelyezett végrehajtója”, *államigazgatási hatáskörrel rendelkező közigazgatási hatóság*. Mindez a kettősség egyfajta kétirányú függést eredményez(ett) a jegyző jogállásában, melyet bonyolít(ott) az a sajátos helyzet, hogy a jegyző alkalmazásáról mindig – jelenleg is – helyi szinten született döntés. Ez a döntés legtöbbször választás, illetve kijelölés⁵² útján történt. A jegyző közszolgálati jogviszonyának létesítésére szóló legideálisabb forma, a határozatlan időre történő *kinevezés* – az 1854-től 1861-ig

51 Möt. 74. § (2) bekezdés.

52 Az 1886. évi XXII. tc. szerint a községi jegyzői, illetve körjegyzői állások betöltésénél a kijelölés jogát a tisztújítószék elnöke gyakorolta. Állás megüresedése esetén a főszolgabíró nyilvános pályázatot nyitott, s a kijelölésre a pályázat alapján került sor. A kisközségekben a körjegyzőt a szövetkezett községek képviselő-testületének egyeteme, a községi jegyzőt pedig a képviselő-testület választotta.

tartó Bach-korszak kivételével –, csak az Ötv. 1990. évi elfogadását követően, annak hatálybalépésétől érvényesült teljes körűen.

A jegyző jogállását alapvetően az Mötv. és a Kttv. vonatkozó rendelkezései határozzák meg. Jogállásának lényeges eleme, hogy a jegyző közszolgálati tisztviselő. Ezen belül *köztisztviselő*, tehát *közszolgálati jogviszonyban* áll. E jogviszonyra pedig vonatkoznak a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény (Kttv.) előírásai.

A köztisztviselők alkalmazásának feltételei szigorúbbak az általános munkajogi feltételeknél, s az egyes munkakörökre meghatározott képesítési előírásokat is jogszabály határozza meg.⁵³ Maga a Kttv. egyetlen munkakörre határoz meg képesítési előírást, mégpedig a jegyzőre (ideértve természetesen a főjegyzőt, aljegyzőt is).

A köztisztviselők közszolgálati jogviszonya – így a jegyzőé is – kinevezéssel jön tehát létre. Az Mötv. rögzíti, hogy „a polgármester – pályázat alapján – *határozatlan időre* nevezi ki a jegyzőt, a jegyző javaslatára az aljegyzőt”⁵⁴

A jegyzői kinevezés alapvető feltétele, hogy a pályázó rendelkezzen az *igazgatásszervezői*, az *állam- és jogtudományi doktori* vagy *okleveles közigazgatási menedzser* szakképesítés valamelyikével. E feltétel alól azonban van egy kivétel, igaz, korlátok közé szorítva. A községi önkormányzat *képviselő-testülete* – tehát nem a polgármester – felmentést adhat a képesítési előírások alól abban az esetben, ha a kinevezendő jegyző már megkezdte a képzés megszerzésére irányuló tanulmányait, és azt a kinevezésétől számított két éven belül be is fejezi. E határidő nem hosszabbítható meg, s a felmentés is csak legfeljebb ötezer lakosú község esetén adható a jegyzőnek.

Kinevezési feltétel még a *legalább kétévi közigazgatási gyakorlat*. Ez alól részben vagy egészben szintén felmentést adhat az ötezer főt meg nem haladó lakosú község *képviselő-testülete* (tehát itt sem a polgármester).

További kinevezési feltétel a *jogi vagy közigazgatási szakvizsga*. Ez alól két kivétel van: Egyáltalán nem szükséges a szakvizsga, ha a Közigazgatási Továbbképzési Kollégium ez alól teljes körűen – közigazgatási jellegűnek minősített tudományos fokozat megléte alapján – mentesítést adott. A másik kivétel szerint a polgármester kinevezheti azt a pályázót is, aki a kinevezésétől számított egy éven belül a szakvizsgát (vagy a fent említett mentesítést) megszerzi.⁵⁵

A polgármester a jegyzői állásra köteles *pályázatot* kiírni. A pályázatot a jegyző közszolgálati jogviszonyának megszűnését követő harminc napon belül kell meghirdetni, eredménytelenség esetén pedig további harminc napon belül újabb pályázatot kell megjelentetni.

A jegyzői közszolgálati jogviszony a polgármester általi kinevezéssel és annak elfogadásával jön létre *határozatlan* – kivételesen, helyettesítés céljából határozott – *időre*, próbaidő kikötésével. A próbaidő kikötése jegyző esetén is kötelező, amelyet legalább három-, legfeljebb hathavi időtartamban kell meghatározni. A kinevezést, annak elfogadását és minden ezzel összefüggő lényeges nyilatkozatot írásba kell foglalni.

53 A közszolgálati tisztviselők képesítési előírásairól szóló 29/2012. (III.7.) Korm. rendelet.

54 Mötv. 82. § (1) bekezdés.

55 Kttv. 247. § (1), (2), (4) bekezdés.

A jegyzőnek – mint minden köztisztviselőnek – a kinevezésekor *esküt* kell tennie. Az eskü szövegét a Kttv. tartalmazza. Az eskütétel elmaradása érvénytelenségi ok. Eskütétel hiányában a köztisztviselő nem állítható szolgálatba, erre a későbbiekben is bárki hivatkozhat.⁵⁶

A jegyzői tisztség betöltetlensége, illetve – ahol aljegyzőt is kinevez a polgármester – a jegyzői és aljegyzői tisztség egyidejű betöltetlensége vagy tartós akadályoztatása (akadályoztatásuk) esetére az SZMSZ rendelkezik a jegyzői feladatok ellátásának módjáról. Ennek módját tehát az SZMSZ-ben kötelezően szabályozni kell, azonban ez a helyettesítés legfeljebb hat hónapra szólhat.⁵⁷

A törvény azt is rögzíti, hogy amennyiben a polgármester – jegyző hiányában – hat hónapon belül nem nevez ki jegyzőt, a kormányhivatal vezetője *ideiglenes hatállyal*, a jegyzői feladatok ellátására a pályázati kiírásnak megfelelő jelöltet, ennek hiányában a képesítési és alkalmazási feltételeknek megfelelő hivatali köztisztviselőt vagy más jegyzőt nevez ki a jegyzői feladatok ellátására. Ez esetben ez a kinevezés az új jegyző kinevezéséig tart.⁵⁸

A jegyzői (és az aljegyzői) kinevezés – legyen akár az általános szabály szerinti határozatlan idejű vagy a kivételesen alkalmazható határozott idejű kinevezés – a Kttv. szerinti *vezetői munkakörnek* minősül, alkalmazni kell rá a Kttv. vezetői munkakörre vonatkozó rendelkezéseit.⁵⁹

Az a törvényi rendelkezés, hogy a jegyzőt a polgármester nevezi ki, azt is jelenti – bár a törvény külön is kimondja –, hogy a jegyző felett a munkáltatói jogkört a polgármester gyakorolja.⁶⁰ E jogkörében illetményét is – a törvényi keretek között – ő állapítja meg.

A Kttv. a köztisztviselői, így a jegyzői illetmény kinevezéskori megállapításánál konkrét szabályokat rögzít, és kógens módon határozza meg a megállapítandó illetmény mértékét. Ez a jegyző, illetve a főjegyző esetében *alapilletményből és vezetői pótlékból* áll; az alapilletmény mértékét pedig általában a település lakosság száma határozza meg.

A közös önkormányzati hivatal jegyzője, továbbá – közös önkormányzati hivatal esetén – a városi (megyei jogú városi) jegyző illetményének és vezetői pótlékának megállapításánál a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települések együttes lakosság száma, illetve az érintett város és községek együttes lakosság száma az irányadó.⁶¹

A közös önkormányzati hivatal jegyzője a vezetői illetménypótlékon felül *közös önkormányzati hivatal jegyzői illetménypótlékra*, a városi (megyei jogú városi) jegyző pedig – közös önkormányzati hivatal esetén – a vezetői illetménypótlékon felül *közös önkormányzati hivatal jegyzői feladat-illetménypótlékra* is jogosult.

A törvény lehetőséget ad az általános (szorzószámos) illetményrendszertől való eltérésre. Erre – a személyi juttatások éves betervezett előirányzatai összegén belül – két lehetőség van:

A jegyző munkájának minősítése, ennek hiányában teljesítményének értékelése alapján a polgármester – a tárgyévre vonatkozóan – legfeljebb 50%-kal megemelheti, vagy legfeljebb

56 Kttv. 44. §.

57 Mötv. 82. § (3) bekezdés.

58 Mötv. 82. § (2) bekezdés.

59 Mötv. 82. § (1) bekezdés.

60 Mötv. 67. § f) pont, 82. § (1) bekezdés.

61 Kttv. 255. § (2) bekezdés.

20%-kal csökkentett mértékben állapíthatja meg a jegyző alapilletményét. Az *illetményeltérítésről* a polgármester minden év február végéig dönthet.

A másik lehetőség a *személyi illetmény* megállapítása, melyet szintén minősítésnek, ennek hiányában teljesítményértékelésnek kell megelőznie.

Személyi illetményt szintén a polgármester állapíthat meg annak a jegyzőnek, aki kimagasló teljesítményt nyújt.

Személyi illetmény esetén semmilyen pótlék nem fizethető, ilyen esetben az illetmény a pótlékot (pótlékokat) is magában foglalja.

A jegyző – munkáltatói jogkörében – természetesen szintén jogosult a hivatal köztisztviselői esetében illetményeltérítést alkalmazni (minősítés, illetve teljesítményértékelés alapján), s jogosult személyi illetményt is részükre – hasonló feltételekkel – megállapítani. Ez utóbbi megállapításához a polgármester jóváhagyása is szükséges.⁶²

A jegyző a polgármesteri hivatal köztisztviselőire vonatkozó szabályokat – legyenek azok a díjazásra, egyéb juttatásokra, munkavégzésre, pihenőidőre, a vezetők és más köztisztviselők jogaira és kötelezettségeire, a kiadmányozási jog gyakorlására vagy egyéb, a jegyző munkáltatói jogkörébe tartozó rendelkezésekre szólnak – a polgármesteri hivatal közszolgálati szabályzatában köteles rögzíteni.

11. A JEGYZŐ FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

A jegyző kinevezése egyidejűleg azt is jelenti, hogy vezetőjévé válik a képviselő-testület egyik szervének, a polgármesteri hivatalnak. Az Möt.v. értelmében a jegyző vezeti a polgármesteri hivatalt vagy a közös önkormányzati hivatalt.⁶³

E jogkörében többek között:

a) Dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben

Ezek az ügyek egyrészt törvény vagy kormányrendelet által a jegyző hatáskörébe utalt államigazgatási (például: gyámhatósági, építéshatósági), másrészt a polgármester által a jegyzőre átruházott, államigazgatási hatáskörbe tartozó ügyek.

b) Gyakorolja a munkáltatói jogokat a polgármesteri hivatal, a közös önkormányzati hivatal köztisztviselői és munkavállalói tekintetében, továbbá gyakorolja az egyéb munkáltatói jogokat az aljegyző tekintetében.

Bizonyos esetekben ez a munkáltatói jogkör korlátozott, vannak olyan jogosítványok, melyekhez – a polgármester által meghatározott körben – a polgármester egyetértése szükséges. Ezek – mind a hivatal köztisztviselői, mind más alkalmazottai tekintetében – a kinevezés, a bérezés, a vezetői kinevezés, a felmentés és a jutalmazás.⁶⁴

62 Kttv. 133. § (3) bekezdés, 235. §, 254. §.

63 Möt.v. 81. § (1) bekezdés.

64 Möt.v. 81. § (4) bekezdés.

Amennyiben a polgármester az MötV-ben megállapított esetek – vagy azok közül bármelyik – tekintetében ragaszkodik az egyetértés jogához, úgy az e körbe tartozó munkáltatói döntés az ő egyetértése nélkül érvénytelen. Ha a polgármester nem rendelkezik az egyetértés gyakorlásának jogáról, azt úgy kell tekinteni, hogy e jogot fenntartja.

c) Gondoskodik az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatok ellátásáról

A jegyző hivatalvezetői szerepkörében gondoskodik e feladatok folyamatos ellátásáról.

A törvény a képviselő-testület szervei között sorolja fel a polgármesteri hivatalt, illetve a közös önkormányzati hivatalt. A hivatalra azonban képviselő-testületi – azaz önkormányzati – hatáskör nem ruházható át. Feladatokat természetesen kaphat, s e tevékenységek sorában szerepel az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatok ellátása. Itt érdemes megemlíteni az önkormányzat legfőbb szerve, a képviselő-testület működésével kapcsolatos feladatokat. Ilyen például az ülések előkészítésének megszervezése, az előterjesztések előkészítése, azok eljuttatása a címzettek részére. Ide tartozik például a képviselő-testület elé kerülő előterjesztések, határozati javaslatok, rendelettervezetek jogi és szakmai megalapozása és kontrollja; mindezeknél a feladatoknál a jegyző közreműködése elengedhetetlen.

A jegyzőnek emellett figyelemmel kell lennie az előterjesztésekkel, döntési javaslatokkal szemben támasztott egyéb követelményekre, mint például: hány napon belül (a képviselő-testület ülését megelőzően mennyi idővel korábban) lehet benyújtani az előterjesztést, azt kinek kell leadni, mik az előterjesztés tartalmi és formai követelményei, ki nyújthatja azt be, mely ügyekben kötelező írásos előterjesztést készíteni, mik az előterjesztés kidolgozásának és előzetes egyeztetésének főbb szabályai.

Az SZMSZ-ben foglaltak alapján a jegyző (ha nem ő az előterjesztő) törvényességi szempontból véleményezi az előterjesztést. Ennek során vizsgálnia kell, hogy az előterjesztés és a döntési javaslat nem ellentétes-e a jogszabályokkal – ideértve a helyi rendeletet is – vagy a képviselő-testület korábbi határozatával.

d) Tanácskozási joggal vesz részt a képviselő-testület, a képviselő-testület bizottságának ülésein

A törvényben megfogalmazott tanácskozási jog – a hozzászólás joga – azt célozza, hogy a jegyző a képviselő-testület vagy a bizottságok ülésein bármikor elmondhassa szakmai véleményét, jogi észrevételeit, tartalmi vagy formai kérdésekkel kapcsolatos megjegyzéseit.

A jegyzőnek fontos feladata van az említett testületek döntéshozatali eljárása kapcsán is. Ha szükség van rá, segítenie kell a határozati javaslatok megfogalmazásában különösen akkor, ha a vita során több módosító javaslat is elhangzik. A vita összefoglalását követő, összegző határozati javaslatnál szintén érvényesítenie kell a törvényességi követelményeket. Fontos, hogy a jegyző a különböző típusú döntéseknél folyamatosan figyelemmel kísérje az érvényes döntés meghozatalához szükséges feltételek meglétét: a testület határozatképességét; a szavazás módját (nyílt, titkos, név szerinti szavazás); a szavazatok számszerűségét (egyszerű vagy minősített többség).

A jegyzőnek figyelmet kell fordítania a határozatokkal szemben támasztott tartalmi és formai követelményekre is. Külön figyelnie kell arra, hogy a határozat megküldésre kerüljön azok címzettjeinek, a végrehajtásért felelős személyeknek, szervezeteknek; valamint arra, hogy

a határozatok tartalma az előterjesztés és a jegyzőkönyv nélkül is értelmezhető és egyértelmű legyen. A jegyző képviselő-testületi ülésen való részvétele azt is célozza, hogy a képviselő-testületi ülésről készítendő jegyzőkönyv – melynek elkészítéséről a jegyző köteles gondoskodni – tartalmilag híven tükrözze az ülésen elhangzottakat és a döntéseket. A jegyzőkönyv olyan közokiratnak minősül, amelybe – a mellékletét képező előterjesztésekkel együtt – az állampolgárok is betekinthetnek (kivéve a zárt ülések jegyzőkönyveit és mellékleteit).

e) Jelzi a képviselő-testületnek, a képviselő-testület szervének és a polgármesternek, ha a döntésük, működésük jogsabálysértő

Ez a feladat nem más, mint a törvényesség belső biztosítója, a döntések jogszerűségének belső kontrollja. A jogsabálysértés megelőzéséről van itt szó mind a képviselő-testület, mind a bizottság, a részönkormányzat testülete, az önkormányzat társulása, mind pedig a polgármester hatáskörébe tartozó döntések esetében. A „döntésük” törvényi megfogalmazás itt valójában nem az elfogadott döntés jogsabály-ellenességére vonatkozik, hanem elsősorban a döntések tervezetének (határozati javaslatok, rendelet tervezetek), illetve a benyújtott módosító javaslatok vagy az ülés során megfogalmazott döntési javaslatok jogszerűségét szolgálja még a döntés megszavazását (meghozatalát) megelőzően. Nemcsak a döntések esetében áll fenn azonban a jelzési kötelezettség, hanem a képviselő-testület és szervei működésének – az ülések, illetve döntések előkészítésétől azok végrehajtásáig – egészére. A jelzési kötelezettség jogsabálysértés esetén keletkezik. Eszerint jelzési kötelezettsége van a jegyzőnek akkor, ha a döntés törvénybe, kormányrendeletbe, miniszteri rendeletbe vagy önkormányzati rendeletbe ütközik. Előfordulhat, hogy a jegyzői jelzés eredménytelen, tehát a képviselő-testület, illetve szervei meghozzák döntésüket annak ellenére, hogy a jogsabálysértés tényére a jegyző felhívta a figyelmet. Ez esetben az észrevételezéssel kapcsolatos hozzászólásokat a testületek esetében a jegyzőkönyvben rögzíteni kell, s a továbbiakban a törvényességi felügyelet gyakorló kormányhivatal feladata a képviselő-testület és szervei figyelmének felhívása – határidő tűzése mellett – a jogsértő döntés korrigálására.

f) Évente beszámol a képviselő-testületnek a hivatal tevékenységéről

Tekintettel arra, hogy a képviselő-testület egyik szervét, a polgármesteri hivatalt a jegyző – aki szintén a képviselő-testület egyik szerve – vezeti, neki kell a törvény értelmében évente legalább egyszer tájékoztatnia a képviselő-testületet a hivatal tevékenységéről. E beszámolóknak szólnia kell mind a hivatal önkormányzati feladatairól, mind pedig az államigazgatási ügyek intézése területén végzett tevékenységéről, illetve az ügyintézés helyzetéről.

g) Döntésre előkészíti a polgármester hatáskörébe tartozó államigazgatási ügyeket

Ezek azok a hatáskörök, melyeket törvény vagy törvény felhatalmazása alapján kormányrendelet ruházhat a polgármesterre.⁶⁵ Ha a polgármester államigazgatási hatáskörét nem ruházza át – tehát a döntés jogát fenntartja magának –, ez esetben ezeket az ügyeket polgármesteri döntésre a jegyző – az általa vezetett hivatal közreműködésével – készíti elő. Ezekben az ese-

⁶⁵ Möt. 18. § (1) bekezdés.

tekben annak sincs akadály, hogy a polgármester a kiadmányozás jogát másra – például a jegyzőre vagy az alpolgármesterre – átruházza.

h) Dönt azokban a hatósági ügyekben, amelyeket a polgármester ad át

Ezek a hatósági ügyek a már említett polgármesteri hatáskörbe tartozó államigazgatási ügyek, amelyek tekintetében a polgármester a hatáskörének gyakorlását többek között a jegyzőre is átruházhatja.⁶⁶ Az Möt. ugyan nem mondja ki egyértelműen, hogy az átruházás lehetősége csak az államigazgatási hatáskörökre vonatkozik, de álláspontom szerint a polgármester még azoknak az önkormányzati hatósági hatásköreinek gyakorlását sem ruházhatja át a jegyzőre (vagy másra), amelyeket törvény felhatalmazása alapján önállóan, saját jogkörében gyakorol. A képviselő-testület által a polgármesterre átruházott önkormányzati hatáskörök pedig – ideértve a hatósági hatásköröket is – tovább nem ruházhatók.

i) Dönt a hatáskörébe utalt önkormányzati és önkormányzati hatósági ügyekben

Mivel a képviselő-testület egyes hatásköreit – az át nem ruházható hatáskörök kivételével – a szerveire, így a jegyzőre is átruházhatja, így a jegyző önkormányzati döntést is hozhat.⁶⁷

Ugyanez érvényes az önkormányzati hatósági ügyekre, a képviselő-testület önkormányzati hatósági hatáskörét a jegyzőre is átruházhatja. A fellebbezés elbírálása természetesen ilyen esetben is a képviselő-testület hatáskörébe tartozik, mint minden olyan esetben, amikor az elsőfokú önkormányzati hatósági döntést nem a képviselő-testület hozta.⁶⁸

j) A hatáskörébe tartozó ügyekben szabályozza a kiadmányozás rendjét

A hatáskör általános értelemben egy szerv vagy személy feladataihoz kapcsolódó jogosítványok összességét, különböző intézkedések meghozatalára való jogosultságot, s legfőképpen az eljárás és a döntés jogát jelenti. Ha a jegyző hatásköréről beszélünk, az egyrészt államigazgatási hatáskört, közigazgatási jogkörben hozott döntési jogot jelenti. A Ket. a jegyzőt a közigazgatási hatóságok között sorolja fel, mint közigazgatási hatósági ügy intézésére hatáskörrel rendelkező szervet,⁶⁹ s a Ket. szóhasználatában a hatáskör a közigazgatási hatósági ügyekben való eljárás és döntés jogát jelenti. Sem az Möt., sem más törvény nem szól a jegyzői államigazgatási hatáskörök átruházhatóságáról, márpedig a közigazgatási szerv a hatáskörét vagy annak gyakorlását csak törvény felhatalmazása esetén ruházhatja át más hatóságra.⁷⁰

Az Möt. csupán arról szól, hogy a jegyző a hatáskörébe tartozó ügyekben a *kiadmányozás rendjét* szabályozza. A kiadmányozási – vagy másként aláírási – jog szabályozása, például belső szabályzatban való engedélyezése, átengedése más hivatali köztisztviselő részére nem minősül a hatáskör átruházásának, hanem „csupán” munkamegosztási, feladatelosztási okból történik. Gyakorlati haszna azonban nemcsak a jegyző tehermentesítése, hanem az

66 Möt. 67. § c) pont.

67 Möt. 41. § (3) bekezdés.

68 Ket. 19. § (2), 107. § (1) bekezdés.

69 Ket. 12. § (3) bekezdés d) pont.

70 Ket. 19. § (3) bekezdés.

is, hogy ilyen esetben az ügyet lezáró döntést a konkrét ügyet ismerő, az adott eljárást folyamatosan kontrolláló vezető, illetve más köztisztviselő írja alá. E döntés aláírásánál hivatkozni kell arra, hogy az aláíró a kiadmányozás jogát a jegyző megbízásából gyakorolja.

k) Rögzíti a talált dolgok nyilvántartásába a talált idegen dologgal kapcsolatos, a körözési nyilvántartási rendszerről és a személyek, dolgok felkutatásáról és azonosításáról szóló törvény szerinti adatokat, valamint a talált idegen dolog tulajdonosnak történő átadását követően törli azokat

E feladat a talált dolgok jegyző által vezetett nyilvántartásába való bejegyzését és abból való törlését írja elő akkor, ha annak feltételei fennállnak.

l) Ellátja a törvény által előírt egyéb feladatokat, például:

- aláírja (a polgármesterrel együtt) a képviselő-testület által megalkotott rendeletet;
- kihirdeti, illetve közzéteszi az önkormányzati rendeletet, illetve a kihirdetését követően haladéktalanul megküldi azt a kormányhivatalnak;
- gondoskodik a képviselő-testület ülésének jegyzőkönyve elkészítéséről;
- aláírja (a polgármesterrel együtt) a képviselő-testület ülésének jegyzőkönyvét, majd az ülést követő tizenöt napon belül megküldi azt a kormányhivatalnak;
- a képviselő-testület bizottságának üléséről készített jegyzőkönyvet az ülést követő tizenöt napon belül megküldi a kormányhivatalnak;
- javaslatot tesz a polgármesternek a hivatal – az önkormányzat munkájának szervezésére, a döntések előkészítésére és végrehajtására vonatkozó – feladataira;
- javaslatot tesz a polgármesternek a hivatal belső szervezeti tagozódásának, létszámának, munkarendjének, ügyfélfogadási rendjének meghatározására vonatkozó képviselő-testületi előterjesztés tartalmára;
- gondoskodik az önkormányzat tulajdonában lévő vagyon nyilvántartásáról, a vagyonyilvántartás (vagyonkataszter) folyamatos vezetéséről, az abban szereplő adatok hitelességéről;
- évente legalább egyszer közzéteszi az önkormányzat költségvetési, költségvetés teljesítési és szakmai tevékenységének bemutatására, értékelésére vonatkozó adatok jogszabályban meghatározott körét;
- működteti – a jogszabályok alapján meghatározott – belső kontrollrendszert, gondoskodik az önkormányzat belső ellenőrzéséről.

12. AZ ALJEGYZŐ

Az Mötv. alapján a polgármester a jegyző, illetve a főjegyző javaslatára – a jegyzőre vonatkozó szabályok szerint – a tízezer főnél kevesebb lakosú települések önkormányzatánál és a tízezer főnél kevesebb együttes lakosságszámú települések közös önkormányzati hivatalánál kinevezhet, más önkormányzatnál, közös önkormányzati hivatalnál kinevez aljegyzőt a

jegyző helyettesítésére, a jegyző által meghatározott feladatok ellátására.⁷¹ Megyei jogú városban, a fővárosban és a fővárosi kerületekben több aljegyző is kinevezhető.⁷²

Az aljegyző kinevezése érdekében pályázatot kell kiírni. Ezt követően – eredményes pályázat esetén – a polgármester határozatlan időre nevezi ki az aljegyzőt. A képesítési előírások és az egyéb feltételek szintén a jegyzőre, ahol pedig főjegyző vezet a hivatalt (főváros), ott a főjegyzőre vonatkozó feltételekhez igazodnak. Fontos szabálya a törvénynek, hogy az aljegyző csak a jegyző által javasolt személyek közül nevezhető ki, tehát nem nevezhető ki aljegyzőnek az a pályázó, akit a jegyző nem javasol.

Az aljegyző felett az alapvető munkáltatói jogkört – kinevezés, jogviszony-megszüntetés, áthelyezés, fegyelmi és kártérítési eljárás megindítása, fegyelmi büntetés, kártérítés, összeférhetetlenség megállapítása, kinevezés tartalmának módosítása – a polgármester, míg az egyéb – minden más – munkáltatói jogkört a jegyző gyakorolja. Illetményét kinevezésekor a polgármester, azt követően a jegyző állapítja meg összegszerűen úgy, hogy az nem érheti el a jegyző illetményét, ugyanakkor nem lehet alacsonyabb a már megállapított illetményénél.⁷³ Az aljegyző esetében tehát a jegyző a kinevezést követően egyéb munkáltatói jogkörében eljárva, figyelembe véve ugyan a lakosságszámot – mivel a törvény utal erre – de mégsem az alapján dönt az aljegyző módosuló illetményéről. Az aljegyzőnél a törvény illetményről (nem alapilletményről) szól és hallgat a vezetői pótlékról. Ebből következően mind a polgármester a kinevezésekor, mind pedig a jegyző a későbbiekben – mivel az aljegyző illetményét nem a törvényi szorzószámok alapján határozzák meg – az aljegyző számára lényegében *személyi illetményt* állapít meg.

Az aljegyző törvény által nevesített feladata a jegyző helyettesítése, melyet a jegyző távolléte vagy akadályoztatása esetén teljes jogkörrel lát el: gyakorolja a jegyző törvény, kormányrendelet által meghatározott, vagy akár a képviselő-testület, a polgármester által átruházott hatásköreit és ellátja az ezzel kapcsolatos feladatokat.

Az aljegyzőt a jegyző bármilyen – akár a képviselő-testülettől vagy a polgármestertől kapott önkormányzati, akár a saját vagy a polgármestertől kapott államigazgatási – feladatának az ellátásával megbízhatja. Ezek a feladatok irányulhatnak egy munkakör ellátására vagy egy osztály, iroda vezetésére, de akár egy-egy konkrét ügy elintézésére is.

13. ZÁRÓ GONDOLATOK, KÖVETKEZTETÉSEK

A fent leírtakban igyekeztem összeszedni azokat a legfontosabb szabályokat, melyek alapján képet kaphatunk a polgármesteri hivatalok, közös önkormányzati hivatalok feladatairól, a hivatalok irányításában, vezetésében közreműködők tevékenységéről.

Az ő tevékenységük is változott természetesen az elmúlt időszakban. Ennek oka nyilván az is, hogy az Mőtv. sok szempontból új helyzetet teremtett az önkormányzatok és szerveik működésében. A területi közigazgatás átalakulása úgyszintén változásokat hozott, illetve

71 Mőtv. 81. § (2), 82. § (1) bekezdés.

72 Mőtv. 22. § (5) és 82. § (1) bekezdés.

73 Kttv. 255. § (3) bekezdés.

hoz. Az alapvető elvek azonban nem változtak: így az önkormányzás, a Helyi Önkormányzatok Európai Chartája által rögzített alapelvek érvényesülése a magyar jogi szabályozás területén lényegében változatlan. A működés részleteiben azonban változások tapasztalhatók. Ennek oka, hogy az önkormányzati rendszer is fejlődik, s e rendszerben történő előrelépés sem képzelhető el reformok nélkül.

Emlékezzünk csak: már Magyary Zoltán is alapvető változtatásokat tartott szükségesnek. Ezt ő is úgy képzelte el, hogy azoknak a magyar önkormányzati hagyományokra alapozva kell megtörténniük.

A polgármesteri hivatalok, s nem utolsósorban a közös önkormányzati hivatalok kialakításának, hatékony működésének célja is az, hogy egy stabil, jól működő, a lakossággal együttműködő, minél önfenntartóbb önkormányzati rendszer biztosítsa a települések számára a közszolgáltatásokat.

Mindenre természetesen itt nincs lehetőség kitérni. Bővebb és összetettebb ismeretet a témában – többek között – az e tanulmány címe kapcsán hivatkozott egyetemi jegyzetből – „Magyarország helyi önkormányzatai” – kaphatunk. Hozzáteve: a jogszabályi változások az alapvető szabályokat és elveket általában nem érintik ugyan, mégis érdemes ezek módosulására is odafigyelni.